



Deloitte Legal Newsflash

Tax Dispute Resolution

Fiscale visitatie woning vereist (voortdurende) toestemming van belastingplichtige

Het Hof van Cassatie oordeelt dat fiscale ambtenaren zich geen toegang tot particuliere woningen of bewoonde lokalen mogen verschaffen zonder voorafgaande toestemming van de belastingplichtige. Het Hof voegt daar bovendien nog aan toe dat de toestemming van de belastingplichtige ook blijvend aanwezig dient te zijn. Een belastingplichtige kan met andere woorden zijn toestemming ook op elk moment weer intrekken en op die manier een einde stellen aan een reeds aangevatte fiscale visitatie.

In dat laatste opzicht is het arrest baanbrekend en zou het een rem kunnen vormen ten aanzien van een overenthousiaste uitoefening van het visitatierecht door de fiscale administratie, althans in particuliere woningen of bewoonde lokalen. Redenen te over om het arrest dus wat nader toe te lichten.

De procedure ten gronde

De feiten

Een belastingplichtige die handelt in auto's en lichte vrachtwagens krijgt op een bepaald moment een onaangekondigd bezoek van verschillende btw-ambtenaren. Zij bieden zich niet enkel aan in de beroepslokalen van de belastingplichtige, maar bezoeken ook de particuliere woning van de bestuurder. Voor dat laatste zijn zij, overeenkomstig de wettelijke regels ter zake, in het bezit van een machtiging van de politierechter.

De bestuurder geeft initieel blijkbaar gevolg aan zijn fiscale medewerkingsplicht en verleent de ambtenaren toegang tot zijn woning. Tijdens de visitatie bedenkt hij zich echter en trekt hij zijn toestemming weer in. Eén en ander blijkt uit (geluids-) opnamen die de bestuurder maakte en die hij, ondanks enig

protest van de fiscale administratie, als stuk kon aanwenden tijdens de procedure voor het Gentse hof van beroep. De opnamen onthullen dat de bestuurder verduidelijkt dat hij geen toestemming geeft voor de visitatie. Eén van de ambtenaren antwoordt hierop dat hij eerder wel degelijk toestemming heeft verleend. Daarop wordt de visitatie blijkbaar gewoon verder gezet.

Het oordeel van het hof van beroep te Gent

Volgens het hof van beroep te Gent is het van geen belang of de belastingplichtige al dan niet toestemming heeft gegeven. De machtiging van de politierechter zou deze toestemming immers overbodig maken. De beroepsrechter wijst daarbij op het arrest van het Grondwettelijk Hof van 12 oktober 2017 waarin werd overwogen dat een zinvolle interpretatie van de verplichting tot medewerking vereist dat de belastingadministratie niet afhankelijk is van de keuze van de belastingplichtige om te bepalen in welke documenten hij inzage verleent en dat de belastingplichtige zijn medewerking dient te verlenen om bijvoorbeeld gesloten kasten of kluizen te openen. Het Gentse hof van beroep ziet dan ook geen enkele reden om te besluiten dat de visitatie onregelmatig werd uitgevoerd en dat de gegevens die daardoor werden verkregen een onrechtmatige herkomst zouden hebben.

Cassatie oordeelt anders

Het Hof van Cassatie fluit het hof van beroep te Gent nu duidelijk terug.

Volgens het Hof van Cassatie verleent de machtiging van de politierechter de fiscale ambtenaren enkel de toelating om tot de visitatie van de bewoonde lokalen over te gaan, maar houdt zij niet in dat die ambtenaren die lokalen ook zonder voorafgaande toestemming van de belastingplichtige mogen betreden.

Naast de machtiging van de politierechter is dus ook de toestemming van de belastingplichtige onontbeerlijk. En bovendien moet deze toestemming gedurende de gehele duur van de visitatie aanwezig blijven. Door te oordelen dat de intrekking van de toestemming door de belastingplichtige om de lokalen te betreden er niet aan in de weg staat dat de visitatie wordt verdergezet, heeft het hof van beroep zijn beslissing dan ook niet naar recht verantwoord.

Niet ten onrechte wees de advocaat-generaal er trouwens ook op dat het Grondwettelijk Hof in het door de beroepsrechter aangehaalde arrest van 12 oktober 2017 wel degelijk een onderscheid maakte tussen de toegang tot de beroepslokalen, waarvoor de toestemming van de belastingplichtige vereist is, en het recht om desgevallend zonder toestemming van de belastingplichtige de aanwezige boeken en stukken te doorzoeken.

Belang van het cassatie-arrest

Met het besproken arrest verduidelijkt het Hof van Cassatie dat de belastingplichtige wel degelijk zijn toestemming dient te verlenen voor de uitvoering van een visitatie. Dit is het geval voor bewoonde lokalen, waarbij de machtiging van de politierechter de vereiste toestemming geenszins kan vervangen. Er is evenwel geen enkele reden om aan te nemen dat diezelfde toestemming niet vereist zou zijn voor beroepslokalen.

Daarenboven kan de toestemming van de belastingplichtige op elk moment weer worden ingetrokken en heeft dit tot gevolg dat de visitatie moet worden afgebroken. Het spreekt voor zich dat men op die manier ook een rem zou kunnen plaatsen op het (actieve) zoekrecht van de fiscale ambtenaren, door hen de mogelijkheid te ontnemen nog langer kasten te openen en boeken te doorzoeken. Te benadrukken is dat elke belastingplichtige verplicht is om mee te werken aan het onderzoek van zijn fiscale toestand. Een weigering kan hem te staan komen op sancties en, sinds de Wet van 20 november 2022, eventueel ook op een dwangsom.

Anderzijds kan een belastingplichtige uiteraard niet worden verplicht om mee te werken aan een fiscale visitatie die gevoerd wordt buiten de grenzen van

wat wettelijk toelaatbaar is. In dergelijke gevallen zou de intrekking van de toestemming dan ook een nuttig instrument kunnen zijn om een einde te stellen aan onwettige praktijken. Dat een belastingplichtige deze mogelijkheid heeft en dit nu ook uitdrukkelijk bevestigd ziet door het Hof van Cassatie, kan alleen maar helpen om het evenwicht tussen de onderzoeksbevoegdheden van de fiscale administratie en de rechten van de belastingplichtige te vrijwaren.

Deze rechtspraak toont eens te meer aan dat het voor een belastingplichtige belangrijk is om goed voorbereid te zijn op een eventuele visitatie. Enkel zo kan hij weten waar de grenzen liggen van de bevoegdheden van de administratie, hoe hij het bewijs kan leveren van eventuele overschrijdingen en hoe hij daaraan een halt kan toeroepen.

Indien u hierbij nog vragen heeft, kan u ons uiteraard steeds contacteren.

Contacts

If you have any questions concerning the items in this newsflash, please get in touch with your usual Deloitte Legal - *Lawyers* contact at our office in Belgium or:

- Julie Engelen, jengelen@deloitte.com, + 32 2 800 71 18
- Annick Visschers, avisschers@deloitte.com, +32 2 800 70 72
- Filip Smet, fsmet@deloitte.com, +32 2 800 70 64

For general inquiries, please contact:

bedeloittelegal@deloitte.com, + 32 2 800 70 00

Be sure to visit us at our website: <http://www.deloittelegal.be>

As a top legal practice in Belgium, Deloitte Legal - *Lawyers* is a full service business law firm, highly recommended by the most authoritative legal guides. Deloitte Legal - *Lawyers* is based in Zaventem, Watermael-Boitsfort, Antwerp, Ghent and Kortrijk. It consists of close to 150 highly qualified Bar-admitted lawyers. Deloitte Legal - *Lawyers* offers expert advice in the fields of banking & finance, commercial, corporate/M&A, employment, IT/IP, public/administrative, insolvency and reorganisations, real estate, EU law, tax law, tax & legal services for high-net-worth families & individuals (Greenille Private Client) and dispute resolution. Whenever required to ensure a seamless and comprehensive high-quality service, Deloitte Legal - *Lawyers* collaborates closely with other professions (e.g. tax, financial advisory, accountancy, consulting), and with a select group of law firms all over the world.

Deloitte Legal - *Lawyers* provides thorough and practical solutions tailored to the needs of clients ranging from multinational companies, national large and medium-sized enterprises, financial institutions, government bodies to private clients.

More information: www.deloittelegal.be

© 2023, Deloitte Legal – *Lawyers* - The content and layout of this communication are the copyright of Deloitte Legal – *Lawyers* or its contributors, and are protected under copyright and other relevant and intellectual property rights laws and regulations. No reproduction in any form or through any medium is allowed without the explicit consent of Deloitte Legal – *Lawyers* or its contributors.

[Subscribe](#) | [Unsubscribe](#)